

‘Ο Σταντάλ ἔγραψε «Τό κόκκινο καί τό μαῦρο», χωρίς νά κατηγορηθεῖ. ‘Ο Ντοστογιέφσκι ἔγραψε τούς «Δαιμονισμένους», χωρίς νά πάει φυλακή. ‘Ο Κάφκα ἔγραψε τή «Δίκη», χωρίς νά τόν ἀδράξει ὁ νόμος. ‘Ο Καμῦ ἔγραψε τόν «Ξένο», χωρίς νά τόν συλλάβουν. Αὐτοί καί πολλοί ἄλλοι ἔγραψαν βαρεῖες κατηγορίες γιά τόν τόπο τους, ἀλλά δέν θεωρήθηκαν κακοί πατριῶτες. Γιατί; Διότι μίλησαν ἔμμεσα ἐνάντια στό κακό. Ἐγώ δέν γράφω τά παρακάτω σάν αὐτούς, γιατί μοῦ λείπει τό τάλαντο, γράφω ἀπλῶς ποιητική ἀδεία.

Βλέποντας αὐτά πού συμβαίνουν στή χώρα μας ἐδῶ καί ἑβδομήντα σχεδόν χρόνια, πιέζομαι κάποτε νά μῃ φωνάξω δυνατά: «Θέ μου, τί φταίξαμε καί γεννηθήκαμε σ’ αὐτόν τόν τόπο;». Καί τότε μοῦ μπαίνουν ἀλλόκοτες ἰδέες. Τόσο ἀλλόκοτες πού εὐχομαι νά εἶχα γεννηθεῖ πρὶν ἀπ’ τή μάνα μου. Καί μολταταῦτα νά ἦμουν παρῶν ὅταν μέ γεννοῦσε ἐκεῖνη. Τότε ἂν μέ ρωτοῦσε, ποῦ ἤθελα νά μέ γεννήσει, γιά νά μῃ γκρινιάζω, θά τῆς ἔλεγα ὅπουδήποτε ἄλλοῦ ἐκτός ἀπό τή Νέα Ἑλλάδα. «Νά μέ γεννήσει σέ μιά χώρα πού δέν ἔχει ἀπόλυτη δημοκρατία, ἀλλά ἔχει ἀξιόπιστη σχετική, σάν τή Σουηδία, λ.χ., σάν τή Φιλανδία, τή Νορβηγία, τή Δανία, τήν Ὁλλανδία, τήν Ἀγγλία, τήν Τσεχία, ὅπου οἱ θεσμοί εἶναι σεβαστοί, ὅπου ἡ δικαιοσύνη δέν σέρνεται ἀπό τίς κυβερνήσεις, ὅπου οἱ ὑπουργοί καί οἱ βουλευτές δέν κοιτάζουν νά ἀποκτήσουν πολλά ἀκίνητα, ὅπου ἡ κολακία καί τό γλείψιμο δέν εἶναι κανόνας, ὅπου τό «μέσον» καί τό ρουσφετί δέν εἶναι νόμιμα καί οἱ πρωθυπουργοί τους δέν εἶναι φλύαροι λογάδες. Ὅπου ἡ ΔΕΗ, ἂν καί πανάκριβη, δέν κόβει κάθε μέρα τό ρεῦμα, οἱ κερ-

Ποιητική Ἀδεία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΑΓΗ**

δοσκόποι δέν κυκλοφοροῦν προκλητικά, τά ἀδέσποτα σκυλιά δέν θά ναι τόσα πολλά. Ὅπου ἡ παιδεία εἶναι ἐθνική τους περιφάνεια, τά μουσεῖα γεμάτα ἀπό ντόπιο κόσμο, ἡ ἀστυνομία θά βρίσκει τούς δολοφόνους τοῦ Καραβάζ καί ἡ δικαιοσύνη θά τούς καταδικάζει. Ὅπου τό καλά ὁργανωμένο κράτος δέν θά ἐπιτρέπει οἰκισμούς στό Μάτι κι ἂν μολταταῦτα καοῦν ἄνθρωποι ἐκεῖ τήν ἄλλη μέρα θά πέφτει ἡ κυβέρνηση. Ὅπου τό καλά ὁργανωμένο κράτος προλαβαίνει τά Τέμνη κι ἂν μολταταῦτα πάει κάτι στραβά τήν ἄλλη μέρα πέφτει ἡ κυβέρνηση κι ὁ ἀρμόδιος ὑπουργός πάει φυλακή. Ὅπου τό ΚΚΕ δέν ἀνακαλύπτει τήν παλαιοιθική ἐποχή καί δέν ἀποκαθιστᾷ ἀναδρομικά τόν Ἄρη Βελουχιώτη. Ὅπου τό ΠΑΣΟΚ πεθαίνει ὀριστικά ἀπό τίς ἀμαρτίες του. Ὅπου οἱ πεζοί καί οἱ ὁδηγοί δέν κάνουν τόσες παραβάσεις. Ὅπου οἱ ἐπιχειρήσεις θεωροῦν αὐτονόητο νά πληρώνονται μέ κάρτα, ὅπου οἱ ταξιτζῆδες μόλις πληρωθοῦν δίνουν ἀμέσως ἀπόδειξη. Ἐβδομήντα χρόνια εἶναι πολλά. Πόσο νά περιμένει κανεῖς γιά νά δεῖ μιά ἄσπρη μέρα. Νά δεῖ τήν ἠθική ἀποκατάσταση τῆς διοίκησης, νά δεῖ τήν ἐκκλησία χωρίς Καντιῶτες καί Ἀβρόσιους (πρώην Καλάβρυτων) καί ἄλλους. Ἐβδομήντα χρόνια κουράζεται κανεῖς νά περιμένει. Ἐβδομήντα χρόνια πάει πολύ μέ μόνη παρηγοριά τόν Διονύσιο Σο-

λωμό, τόν Ἰάκωβο Πολυλά, τόν Ἐμμανουήλ Ροῖδη, τόν Κωστή Παλαμά, τόν Γρηγόριο Ξενόπουλο, τόν Κωσταντῖνο (ὀρθογραφημένο) Χατζόπουλο, τόν Κ. Καβάφη, τόν Ρῶμο Φιλύρα, τόν Κώστα Καρυωτάκη, τόν Τέλλο Ἀγρα, τή Γενιά τοῦ 30, τήν Πρώτη Μεταπολεμική, τή Δεύτερη Μεταπολεμική, τήν Τρίτη, τήν Τέταρτη, τήν Πέμπτη, τήν Ἑκτη... Ἐβδομήντα χρόνια εἶναι πολλά γιά τήν ἀνθρώπινη ὑπομονή. Τρελαίνεται κανεῖς στό τέλος, παίρνει τίς πλαγιές τῶν βουνῶν κι ἀναρωτιέται γιατί πᾶν ὅλα ἔτσι στραβά; Τί φταίει; Φταίει τό νερό, φταίει ὁ ἀέρας, φταίει τό χῶμα, οἱ πέτρες, οἱ βρύσες, τά ποτάμια, τά βουνά; Αὐτά δέν ἦταν τά ἴδια καί στήν Ἀρχαία Ἑλλάδα; Γιατί τώρα ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος προκόβει ἐκτός ἀπό μᾶς; Τί ἔχουμε, καταραμένοι εἴμαστε; Εἶχε δίκιο ὁ Φαλμεράγιερ; Καμιά χώρα δέν θέλει τήν καταστροφή της, ὅμως ἐμᾶς μᾶς θέλγει ἡ καταστροφή μας. Καμιά ἀντίδραση στόν κατήφορο, καμιά ἀντίσταση στή χρεωκοπία καί στό χρέος. Λές καί εἴμαστε ὑπνωτισμένοι, δέν βλέπουμε καί δέν αἰσθανόμαστε τί συμβαίνει. Λές καί δέν μᾶς ἀφορᾷ ἡ ἴδια ἡ ζωή μας. Μακριά, λοιπόν, ἀπό τή Νέα Ἑλλάδα, ὅπουδήποτε ἄλλοῦ. Ἐδῶ ὅποιος γεννιέται ἔχει πάνω του τά σημάδια τῆς μιζέριας. Μετράω ἤδη τέσσερεις χαμένες γενιές καί ἔπεται συνέχεια. Ὅπως καί νά 'ναι, μακριά ἀπό αὐτόν τόν τόπο. Οἱ νέοι τό κατάλαβαν πρῶτοι, ἔφυγαν καί φεύγουν σέ ἄλλες χώρες. Δέν φεύγουν χαρούμενοι, ὅμως γλυτώνουν ἀπό τήν κοινωνική ἀνθηκότητα καί τή χαμοζωή αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἀλήθεια εἶναι, τά γεγονότα μιᾶνε: ὅπουδήποτε ἄλλοῦ ἔξω ἀπό τήν Νέα Ἑλλάδα.